

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 213/2014-77

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. apríla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Rudolfa Tkáčika o sťažnosti obchodnej spoločnosti Petit Press, a. s., Lazaretská 12, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou DEDÁK & Partners, s. r. o., Mlynské nivy 45, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľ'a a advokáta JUDr. Štefana Dedáka, a Advokátskou kanceláriou Tomáš Kamenec, s. r. o., Špitálska 43, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľ'a a advokáta Mgr. Tomáša Kamenca, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Co 334/2011 z 1. decembra 2011, za účasti Krajského súdu v Bratislave, takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva obchodnej spoločnosti Petit Press, a. s., podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Co 334/2011-534 z 1. decembra 2011 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Co 334/2011-534 z 1. decembra 2011 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alšie konanie.

3. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. mája 2012 faxom a 10. mája 2012 poštou doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Petit Press, a. s., Lazaretská 12, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“ alebo „žalovaný“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou DEDÁK & Partners, s. r. o., Mlynské nivy 45, Bratislava, t. č. Twin City, Block A, Karadžičova 2, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Štefana Dedáka, a Advokátskou kanceláriou Tomáš Kamenec, s. r. o., Špitálska 43, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. Tomáša Kamenca, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 334/2011 z 1. decembra 2011.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza:

«Sťažovateľ dňa 28. 02. 2005 zverejnil v denníku SME článok, ktorý sa skladal z časti s názvom „Sudcovia, čo súdili za prejavy viery, sa neospravedlnili“, ďalej „Súdy sa minulosti ešte nezbavili“, „Prípady ľudí stíhaných pre náboženstvo“ a „Exminister [REDAKOVANÉ] si pamätá len jednu potrestanú sudkyňu“ (ďalej len „Článok“), ktorý obsahoval nasledovné kritické vyjadrenia:

„nedávny predseda [REDAKOVANÉ] odsúdil ešte ako okresný sudca v roku 1985 na 28 mesiacov nepodmienečne katolíckeho kňaza [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]“

[REDAKOVANÉ] (ďalej len „[REDAKOVANÉ]“) podal dňa 16. 05. 2005 návrh na začatie konania, ktorým sa domáhal zaplata nájhrady nemajetkovej ujmy vo výške 1 000.000 SKK a uverejnenia ospravedlnenia [REDAKOVANÉ] v denníku SME.

[REDAKOVANÉ] v žalobe namieta, že na strane 4 v denníku SME zo dňa 28. 02. 2005 bolo uvedené nasledovné hodnotenie: „nedávny predseda Najvyššieho súdu SR [REDAKOVANÉ] v minulom režime v rozpore s platnou ústavou sa podieľal ako sudca na vrchole štátomocenskej pyramídy na prenasledovaní nevinných ľudí, ich odsúdením za prejavy viery

a teda ani v minulosti sa nesprával tak ako od sudcu spoločnosť očakáva a že taký človek ako žalobca by v nových demokratických pomeroch nemal robiť sudcu“.

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „prvostupňový súd“) sp. zn. 19 C 139/2005 zo dňa 18. 06. 2007 (ďalej len „Rozsudok č. 1“) bol sťažovateľ zaviazaný uverejniť v denníku SME ospravedlnenie [REDAKOVANÉ] zaplatiť [REDAKOVANÉ] sumu 1 000 000,- Sk ako náhradu nemajetkovej ujmy, trovy konania vo výške 180 902,50 Sk, trovy konania štátu vo výške 8 554,- Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Proti Rozsudku č. 1 podal sťažovateľ dňa 03. 08. 2007 odvolanie. Sťažovateľ v odvolaní namietal, že zverejnenie Článku bolo realizáciou slobody tlače, že nie sú naplnené ústavné predpoklady na obmedzenie slobody prejavu, že Rozsudok č. 1 nie je opatrením v demokratickej spoločnosti nevyhnutným na ochranu práv a slobôd iných, že podklad Článku je pravdivý, že Vyjadrenie 2 sa v Článku nenachádzalo, že [REDAKOVANÉ] neosvedčil existenciu predpokladov rozhodných pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom sp. zn. 6 Co 392/2007 zo dňa 23. 03. 2009 (ďalej len „Rozsudok KS BA“) zmenil Rozsudok č. 1 nasledovne:

Späťvzatie návrhu vo výroku: V sprievodnom texte podľa obsahu článku pod názvom „Sudcovia, čo súdili za prejavy viery, sa neospravedlnili“ denníka SME uverejneného v pondelok 28. februára 2005 bolo na titulnej strane a na strane 4 bolo uvedené i to, že nedávny predseda Najvyššieho súdu SR [REDAKOVANÉ] v minulom režime v rozpore s vtedy platnou ústavou sa podieľal ako sudca na vrchole štáto-mocenskej pyramídy na prenasledovaní nevinných ľudí, ich odsúdením za prejavy viery, a teda v minulosti sa nesprával tak, ako od sudcu spoločnosť očakáva, a že taký človek ako žalobca, by v nových demokratických pomeroch, nemal robiť sudcu.“ sa pripúšťa, rozsudok súdu prvého stupňa sa v tejto časti zrušuje a konanie sa zastavuje (ďalej len „Výrok 1“).

Rozsudok súdu prvého stupňa vo zvyšku potvrdzuje (ďalej len „Výrok 2“).

Sťažovateľ je povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ] trovy odvolacieho konania v sume 2 472,37 Eur do rúk advokátky [REDAKOVANÉ] (ďalej len „Výrok 3“).

[REDAKOVANÉ] je povinný zaplatiť sťažovateľovi trovy odvolacieho konania v časti späťvzatia návrhu v sume 279,77 Eur do rúk advokáta JUDr. Štefana Dedáka (ďalej len „Výrok 4“).

Sťažovateľ podal proti Výroku 2, Výroku 3 a Výroku 4 Rozsudku KS BA sp. zn. 6 Co 392/2007 zo dňa 23. 03. 2009 dovolanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 4 Cdo 328/2009 zo dňa 25. 03. 2010 dovolanie odmietol.

Sťažovateľ podal proti Rozsudku KS BA sp. zn. 6 Co 392/2007 zo dňa 23. 03. 2009 ústavnú sťažnosť.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd“) nálezom sp. zn. I. ÚS 408/2010-87 zo dňa 16. 06. 2011 (ďalej len „Nález“) rozhodol, že základné práva sťažovateľa podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Rozsudkom KS BA porušené boli. Ústavný súd zrušil Rozsudok KS BA v časti jeho Výroku 2, v ktorom potvrdil výrok Rozsudku č. 1 a vec vrátil na ďalšie konanie Krajskému súdu v Bratislave.

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „Súd“) rozsudkom sp. zn. 3 Co 334/2011 zo dňa 01. 12. 2011 (ďalej len „Konečný rozsudok“) v časti náhrady nemajetkovej ujmy potvrdil Rozsudok č. 1 a zaviazal sťažovateľa zaplatiť k rukám právnej zástupkyne trovy odvolacieho konania vo výške 4 072,25 Eur...

Sťažovateľ týmto podáva proti Konečnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k. 3 Co 334/2011 zo dňa 01. 12. 2011 túto ústavnú sťažnosť.»

Sťažovateľka ďalej uvádza, že napadnutý rozsudok považuje za arbitrárny, pretože krajský súd nezohľadnil závery ústavného súdu obsiahnuté v jeho rozhodnutí č. k. I. ÚS 408/2010-87 zo 16. júna 2011, ktorým zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 6 Co 392/2007 z 23. marca 2009 v časti jeho výroku. Ústavný súd pritom vo svojom rozhodnutí konštatoval, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je arbitrárne, zjavne neodôvodnené, neprímerane prísne, nevyvážené, nezohľadňujúce argumenty sťažovateľa ani okolnosti predmetnej veci, že krajský súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. 6 Co 392/2007 z 23. marca 2009 nedal presvedčivú odpoveď na otázku, či predmetom kritiky posudzovaného článku sťažovateľky bola kritika [REDAKOVANÉ] alebo kritika súdneho rozhodovania, nezohľadnil skutočnosť, že sťažovateľka uverejnila vysvetľujúci článok, resp. že sa nevyrovnal s tým, že [REDAKOVANÉ] mohol na uverejnenú kritiku reagovať.

Sťažovateľka namieta arbitrárnosť odôvodnenia rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 Co 334/2011 z 1. decembra 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“ alebo aj „napadnutý rozsudok“) aj preto, lebo tento súd v napadnutom rozhodnutí iba zopakoval predchádzajúce konštatovania o tom, že čiastočné späťvzatie návrhu [REDAKOVANÉ] nemá vplyv na výšku relatívnej satisfakcie, a nezaoberal sa tým, že medze prípustnej kritiky sú aj u sudcu vytýčené menej prísne ako u bežného človeka, pričom sa obmedzil iba na to, že „*uvedené nebolo možné vziať do úvahy*“. Sťažovateľka považuje argumentáciu krajského súdu v časti odôvodnenia týkajúcej sa absencie obrany [REDAKOVANÉ] na uverejnenú kritiku za nepresvedčivú a neudržateľnú.

Sťažovateľka v uvedenej súvislosti považuje napadnutý rozsudok krajského súdu aj za porušenie svojho základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, keďže obmedzovanie jej slobody nie je v demokratickej spoločnosti nevyhnutné a uverejnením článku nemohlo dôjsť k zníženiu vážnosti a dôstojnosti [REDAKOVANÉ] v značnej miere.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Co 334/2011 zo dňa 01. 12. 2011, bolo porušené právo sťažovateľa domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa na slobodu prejavu v zmysle čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Co 334/2011 zo dňa 01. 12. 2011 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 35.000 EUR.

Sťažovateľ na základe uvedených skutočností ďalej navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky vydal v zmysle ustanovení § 36 ods. 2 Zákona nasledujúce uznesenie: Krajský súd v Bratislave je povinný do siedmich dní od doručenia tohto nálezu Ústavného

súdu Slovenskej republiky nahradiť sťažovateľovi na účet jeho právneho zástupcu trovy právneho zastúpenia.“

Právny zástupca sťažovateľky 15. augusta 2013 faxom a 19. augusta 2013 poštou doručil ústavnému súdu oznámenie o odmietnutí dovolania sťažovateľky z 5. apríla 2012 (sťažnosť bola ústavnému súdu poštou doručená 10. mája 2012) proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 Co 334/2011 z 1. decembra 2011 (právoplatnému 11. marca 2012) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 187/2012 z 25. apríla 2013 ako neprípustného (právoplatným 28. júna 2013). Ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby zaslal ústavnému súdu uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 187/2012 z 25. apríla 2013, ktoré mu právny zástupca sťažovateľky zaslal elektronicky ešte v ten istý deň.

Ústavný súd považoval za potrebné v súvislosti s konaním o sťažnosti sťažovateľky uviesť:

Na základe oznámenia dôvodu svojho vylúčenia sudcu IV. senátu ústavného súdu Ladislava Orosza z 30. júla 2013 podaného predsedníčke ústavného súdu podľa § 27 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) I. senát ústavného súdu uznesením č. k. I. ÚS 585/2013-6 z 2. októbra 2013 sudcu IV. senátu ústavného súdu Ladislava Orosza vylúčil z výkonu sudcovskej funkcie vo veci sťažovateľky.

Na základe ďalšieho oznámenia sudcu IV. senátu ústavného súdu Ladislava Orosza z 9. septembra 2013 (doplneného 19. septembra 2013, 10. októbra 2013 a 18. októbra 2013) podaného predsedníčke ústavného súdu podľa § 27 ods. 2 zákona o ústavnom súde I. senát ústavného súdu uznesením č. k. I. ÚS 629/2013-14 z 24. októbra 2013 rozhodol tak, že sudcu Ladislava Orosza vo veciach uvedených vo výroku tohto uznesenia nevyvylúčil; o veci sťažovateľky vedenej pod sp. zn. Rvp 4802/2012 napriek jej zaradeniu do zoznamu vecí, na ktoré sa vzťahovalo predmetné oznámenie, ako aj o ďalších veciach vo výroku

označeného uznesenia I. senát ústavného súdu explicitne nerozhodol, ale v jeho odôvodnení vo vzťahu k nim uviedol, že „nad rámec vecí a v spojitosti s mechanicky sa opakujúcimi oznámeniami vo veciach, kde odporcom je najvyšší súd, ústavný súd dáva do pozornosti oznamovateľa – sudcu senátu IV. ÚS Ladislava Orosza – obsah sľubu sudcu ústavného súdu [čl. 134 ods. 4 (najmä) in fine Ústavy Slovenskej republiky], ktorý (nielen v okolnostiach posudzovaných vecí, pozn.) má konštitutívny význam (pozri napr. čl. 134 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky)“.

Na základe uvedených skutočností považovali členovia IV. senátu ústavného súdu za žiaduce, aplikujúc prvú vetu § 109 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 31a zákona o ústavnom súde, prerušiť konanie o sťažnosti sťažovateľky vedenej pod sp. zn. Rvp 4802/2012 a predložiť vec na posúdenie predsedníčke ústavného súdu.

Na základe oznámenia sudcu Ladislava Orosza týkajúceho sa rozhodnutia o jeho zaujatosti rozhodol I. senát ústavného súdu uznesením č. k. I. ÚS 357/2014-6 z 2. júla 2014 tak, že Ladislav Orosz je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie vo veci sp. zn. IV. ÚS 213/2014.

V súvislosti rozvrhom práce ústavného súdu na obdobie od 1. marca 2015 do 29. februára 2016 (ďalej len „rozvrh práce“) bol vo veci príslušný rozhodovať II. senát ústavného súdu v zložení Ľudmila Gajdošíková – predsedníčka senátu, a sudcovia Lajos Mészáros a Sergej Kohut.

Predsedníčke ústavného súdu doručil sudca II. senátu ústavného súdu Sergej Kohut list označený ako „Návrh na vylúčenie z výkonu sudcovskej funkcie vo veci sp. zn. IV. ÚS 213/2014 (Rvp 4802/2012)“, o ktorom rozhodol III. senát ústavného súdu uznesením č. k. III. ÚS 442/2015-5 z 8. septembra 2015 tak, že sudca II. senátu ústavného súdu Sergej Kohut je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. IV. ÚS 213/2014.

Podľa čl. II bodu 4 písm. a) v spojení s čl. IV bodom 1 písm. b) rozvrhu práce bol príslušným na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľky senát v zložení Ľudmila Gajdošíková predsedníčka senátu, a sudcovia Lajos Mészáros a Milan Ľalík.

Predsedníčke ústavného súdu doručil sudca I. senátu ústavného súdu Milan Ľalík list označený ako „*Návrh na vylúčenie z výkonu sudcovskej funkcie vo veci sp. zn. IV. ÚS 213/2014*“, o ktorom rozhodol III. senát ústavného súdu uznesením č. k. III. ÚS 20/2016-7 z 12. januára 2016 tak, že sudca ústavného súdu Milan Ľalík je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. IV. ÚS 213/2014.

Podľa čl. II bodu 4 v spojení s čl. III bodom 1 rozvrhu práce je príslušným na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľky senát v zložení Ľudmila Gajdošíková – predsedníčka senátu, a sudcovia Lajos Mészáros a Ľubomír Dobrík.

Ústavný súd na predbežnom prerokovaní zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie, a preto uznesením č. k. IV. ÚS 213/2014-56 z 2. februára 2016 rozhodol o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (§ 25 ods. 1 a 3 zákona o ústavnom súde).

Sudca Ľubomír Dobřík (člen senátu v čase prijatia veci na ďalšie konanie) ukončil výkon funkcie sudcu ústavného súdu 29. februára 2016, a preto podľa čl. III bodu 1 písm. c) a d) rozvrhu práce ústavného súdu na obdobie 1. marec 2016 – 28. február 2017 predsedníčka ústavného súdu na neverejnom zasadnutí pléna ústavného súdu 16. marca 2016 určila za tretieho člena II. senátu ústavného súdu na rozhodovanie v tejto veci sudcu ústavného súdu Rudolfa Tkáčika.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu krajského súdu, aby sa vyjadril k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ho vyzval, aby sa vyjadril aj k sťažnosti a jej prijatiu na ďalšie konanie.

Predseda krajského súdu sa vyjadril k sťažnosti sťažovateľky vo svojom stanovisku č. Spr 3102/16 z 22. februára 2016 doručenom ústavnému súdu 23. februára 2016 faxom a 26. februára 2016 poštou, v ktorom okrem iného uviedol:

„V rámci porušenia práva domáhať sa zákonom stanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde namieta:

- nedostatočné odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Co/334/2011-534 zo dňa 01. 12. 2011 (bod III.1 sťažnosti), keď právny záver súdu logicky nevyplýva zo skutkových zistení (bod III.1.1 sťažnosti) a keď mu bolo upreté právo dozvedieť sa o príčinách rozsudku procesne stanoveným spôsobom (bod III.1.2 sťažnosti);

- nevysporiadanie sa s jeho argumentmi, ktoré boli podstatné pre rozhodnutie vo veci (bod III.2 sťažnosti);

- nereflektovanie záverov Ústavného súdu SR (bod III.3 sťažnosti).

V rámci porušenia slobody prejavu namieta, že

- obmedzenie slobody prejavu sťažovateľa v danom prípade nie je v demokratickej spoločnosti nevyhnutné (bod III.2.1 sťažnosti);

- zverejnením článku nedošlo k zníženiu vážnosti a dôstojnosti [REDACTED] (navrhovateľa) v značnej miere (bod III.2.2 sťažnosti);

- akékoľvek obmedzenie práva slobody prejavu v danom prípade nie je primerané sledovanému účelu (bod III.2.3 sťažnosti).

K bodu III.1.1 sťažnosti:

Podľa sťažovateľa sú právne závery súdu v logickom rozpore s argumentmi, ktoré súd uviedol v odôvodnení rozsudku na podporu svojich záverov. Uviedol, že súd na záver o kariérom raste navrhovateľa v čase odznievania tvrdených následkov nevykonal žiaden dôkaz; nedokazoval, kedy nastal okamih existencie aspoň nejakého negatívneho dôsledku článku v profesijnom živote navrhovateľa a kedy tvrdené účinky článku odznievali. Sťažovateľ mal za zjavné, že zverejnenie článku nemalo na profesijný život navrhovateľa vplyv, keď i napriek zverejneniu článku navrhovateľ profesijne rástol a požíval takú dôveru v jeho morálne a odborné schopnosti, že bol vymenovaný do funkcie ministra spravodlivosti ako aj predsedu NS SR.

Nie je zrejmé, prečo sťažovateľ namieta nevykonanie dôkazu na záver o kariérom raste navrhovateľa v čase odznievania tvrdených následkov. Skutočnosť, že navrhovateľ sa

stal ministrom spravodlivosti a neskôr predsedom NS SR, je totiž všeobecne známa. V súvislosti s námietkou, že nebol dokazovaný okamih existencie aspoň nejakého negatívneho dôsledku článku v profesijnom živote navrhovateľa je potrebné uviesť, že na základe vykonaného dokazovania (podstatné časti výpovedí svedkov sú uvedené v odôvodnení rozsudku) dospel Krajský súd v Bratislave k záveru, že navrhovateľ pociťoval následky v odlišnom správaní sa, okrem iných, i kolegov, bol vystavený slovným útokom a bol vyčerpaný neustálym vysvetľovaním. Nepravdivé tvrdenia o navrhovateľovi v značnej miere znížili jeho dôveryhodnosť a česť najmä v profesionálnom živote. Výšku priznanej nemajetkovej ujmy mal súd za primeranú aj s prihliadnutím na skutočnosť, že zásahom sa narušili i kolegiálne vzťahy. Zo svedeckých výpovedí [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] i [REDAKOVANÉ] je bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, že negatívny dôsledok článkov nastal po ich prečítaní, pričom istý čas pretrvával (dopyt verejnosti na danú tému či diskusie so sudcami a prokurátormi). Krajský súd v Bratislave nemohol pri priznaní nemajetkovej ujmy prihliadnuť na skutočnosť, že následne sa navrhovateľ stal ministrom spravodlivosti a neskôr predsedom NS SR; články boli totiž uverejnené dňa 28. 02. 2005 a navrhovateľ sa stal ministrom spravodlivosti dňa 10. 07. 2006, t. j. 16 mesiacov po uverejnení a predsedom NS SR sa navrhovateľ stal až po 4 a pol roku od uverejnenia článkov, preto na uvedené okolnosti by bolo možné prihliadnuť vtedy, ak by k nim došlo následne a teda vo veľmi krátkom čase po uverejnení článkov.

K bodu III.1.2 sťažnosti:

Podľa sťažovateľa odôvodnenie rozsudku Krajského sudu v Bratislave neposkytuje podklad pre právny záver o potrebe obmedzenia slobody prejavu priznaním relutárnej satisfakcie navrhovateľovi, pričom súd predpoklady priznania náhrady nemajetkovej ujmy nezisťoval.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že Krajský súd v Bratislave sa v odôvodnení rozsudku podrobne zaoberal všetkými predpokladmi vzniku nároku navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

K bodu III.2 sťažnosti:

Podľa sťažovateľa nie je možné analýzou článku dospieť k záveru, že z jeho kontextu vyplýva, že navrhovateľ odsúdil kňaza za prejavy viery. Namietol, že tunajší súd napriek záverom Ústavného súdu SR, že explicitná informácia, že navrhovateľ odsúdil kňaza

za prejavy viery sa v článku nenachádza, zotrval na tomto skutkovom zistení a od neho odvíjal i svoje ďalšie úvahy o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy. Sťažovateľ uviedol, že účelom článku nebolo znevážiť navrhovateľa a rovnako Ústavný súd SR upriamil pozornosť súdu na potrebu zváženia tejto okolnosti pri úvahe o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy. Mal za to, že tunajší súd uvedenú požiadavku Ústavného súdu SR nerefletoval, a iba skonštatoval, že účelom článku bola práve kritika navrhovateľa.

Ústavný súd SR v náleze č. k. I. ÚS 408/2010-87 zo dňa 16. 06. 2011 uviedol, že za daných okolností možno z ústavného hľadiska akceptovať záver Krajského súdu v Bratislave, že pri konflikte slobody prejavu a práva na ochranu osobnosti bolo v danom prípade potrebné uprednostniť ochranu práva na ochranu osobnosti navrhovateľa, t. j. že sťažovateľ uverejnením uvedeného článku prekročil ústavou mu garantovanú slobodu prejavu a neprípustným spôsobom zasiahol do osobnostných práv navrhovateľa.

Sťažovateľ ďalej deklaroval, že v okolnostiach danej veci bolo podstatné prihliadnuť na skutočnosť, že navrhovateľ ako osoba verejne známa, zastávajúca funkciu sudcu Najvyššieho súdu SR, má medze prípustnej kritiky vytyčené menej prísne, a taktiež na to, že účelom uvedeného článku bolo prispieť k verejnej diskusii o veciach verejného záujmu, a nie poškodenie dobrého mena navrhovateľa alebo kritika nestrannosti a nezávislosti súdnictva. V danom prípade bol uvedený článok príspevkom do verejnej diskusie o stave súdnictva, konkrétne o morálnej spôsobilosti sudcov pôsobiacich v období neslobody súdiť v súčasnosti, v prípade, ak súdili osoby za prejavy ich viery na základe vtedy platných zákonov, ktoré však odporovali a popierali v súčasnosti už v spoločnosti plne rešpektované základné ľudské práva a slobody. O miernosti tónu uvedeného článku svedčí aj cieľ tohto článku, ktorým je získanie morálneho zadosťučinenia spoločnosti formou ospravedlnenia sa týchto sudcov, nie ich odstúpenie či odvolanie. Podľa názoru sťažovateľa tunajší súd v tejto súvislosti nedal presvedčivú odpoveď ani na otázku, či v okolnostiach danej veci predmetom posudzovaného článku bola kritika osoby sudcu, alebo išlo o kritiku súdneho rozhodovania (rozhodnutia), ktoré rozlišovanie má pri ochrane osobnosti a prípadnom priznaní nemajetkovej ujmy nepochybne právny význam.

S ohľadom na vyššie uvedené námietky sťažovateľa je nutné uviesť, že Krajský súd v Bratislave v súlade s uvedenými závermi vychádzal pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zo skutočnosti, že sťažovateľ neprípustným spôsobom zasiahol

do osobnostných práv navrhovateľa. V odôvodnení rozsudku dal ďalej presvedčivú odpoveď na otázku, či v okolnostiach danej veci predmetom posudzovaného článku bola kritika osoby sudcu, alebo išlo o kritiku súdneho rozhodovania (rozhodnutia), keď uviedol (s podrobným zdôvodnením), že nešlo o kritiku súdneho rozhodnutia, ale o uverejnenie mien sudcov, ktorí podľa článku patria medzi sudcov tak, ako je to uvedené v nadpise článku na strane prvej. Obsahom článku totiž nebol rozbor súdneho rozhodnutia a či a prečo je toto rozhodnutie nesprávne; v daných článkoch išlo kritiku osoby sudcu – navrhovateľa a nie o kritiku súdneho rozhodnutia.

K bodu III.3 sťažnosti:

Podľa sťažovateľa Krajský súd v Bratislave nereflektoval závery Ústavného súdu SR.

Krajský súd v Bratislave však zo záverov nálezů Ústavného súdu č. k. I. ÚS 408/2010-87 zo dňa 16. 06. 2011 vychádzal a jednotlivými námietkami sa v odôvodnení podrobne zaoberal a preto na uvedené odôvodnenie v tejto súvislosti predseda senátu plne odkázal.

K bodu III.2.1. (správne IV.1.1) sťažnosti:

Podľa sťažovateľa nie je nevyhnutné prijatie opatrení na ochranu osobnostných práv navrhovateľa, resp. nie sú naplnené podmienky na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. Uviedol, že sťažovateľ (správne má byť navrhovateľ) ako osoba verejného záujmu musí zniesť väčší zásah do jeho osobnostných práv a verejnosť má právo byť informovaná...

Je nespochybniteľné, že vo všeobecnosti navrhovateľ ako osoba verejného záujmu musí zniesť väčší zásah do jeho osobnostných práv. Rovnako je nespochybniteľné aj právo verejnosti na informácie, avšak opakovane je potrebné zdôrazniť, že aj Ústavný súd SR dospel k záveru, že sťažovateľ uverejnením uvedeného článku prekročil ústavou mu garantovanú slobodu prejavu a neprípustným spôsobom zasiahol do osobnostných práv navrhovateľa. Vzhľadom na uvedený záver neobstojí argument sťažovateľa o navrhovateľovi ako osobe verejného záujmu, keď neprípustným spôsobom nemožno zasiahnuť do osobnostných práv ani takejto osoby a v tejto súvislosti preto neobstojí ani poukaz na právo verejnosti na informácie.

K bodu III.2.2. (správne IV.1.2) sťažnosti:

Podľa sťažovateľa zverejnením článku nedošlo k zníženiu vážnosti a dôstojnosti navrhovateľa v značnej miere.

Krajský súd v Bratislave sa v odôvodnení rozsudku podrobne zaoberal všetkými predpokladmi vzniku nároku navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Vychádzajúc z obsahu výpovedí navrhovateľa a svedkov vyvodil záver o narušení vzťahov v rámci rodiny bližšej i vzdialenejšej, o narušení vzťahov priateľských, o reakciách kolegov i verejnosti. Zaoberal sa intenzitou týchto narušení a reakcií, osobou navrhovateľa i spôsobom zásahu a na základe svojich zistení dospel k záveru o znížení vážnosti a dôstojnosti navrhovateľa v značnej miere.

K bodu III.2.2. (správne IV.1.3) sťažnosti:

Podľa sťažovateľa súd nezistil predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, avšak napriek tomu obmedzil slobodu najprísnejším spôsobom.

Vzhľadom na uvedené možno len opätovne uviesť, že Krajský súd v Bratislave sa v odôvodnení rozsudku podrobne zaoberal všetkými predpokladmi vzniku nároku navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a nakoľko tieto predpoklady mal za preukázané, dospel k záveru o vzniku nároku navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy.“

Predseda krajského súdu vo svojom stanovisku uviedol, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od verejného pojednávania.

Ústavný súd 24. februára 2016 vyzval sťažovateľku, aby sa vyjadrila k stanovisku krajského súdu z 22. februára 2016. Sťažovateľka vo vyjadrení k stanovisku z 3. marca 2016, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 8. marca 2016, uviedla, že súhlasí s upustením od verejného pojednávania.

Ústavný súd v nadväznosti na to využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím... boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie...

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti tvrdí, že rozsudkom krajského súdu z 1. decembra 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 334/2011 bolo porušené jej základné právo na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj jej základné právo na súdnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 2 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom vyhľadávať prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu...

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadost'učinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadost'učinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 335/06, I. ÚS 382/06).

Napadnutý rozsudok krajského súdu, ktorým tento súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa č. k. 19 C 139/2005-103 z 18. júna 2007 v časti náhrady nemajetkovej ujmy, je podľa sťažovateľky nespravodlivý a javí znaky sudcovskej svojevôle, pretože v odôvodnení

1. nereaguje na argumenty sťažovateľky a nezvažuje (resp. odmieta) otázky nastolené ústavným súdom,
2. vyjadruje nesúhlas so závermi ústavného súdu, resp. pokúša sa ich nahradiť,
3. sa nezameriava na odôvodnenie a analýzu nasledovných otázok:

- či bola v okolnostiach danej veci predmetom posudzovaného článku kritika

alebo kritika súdneho rozhodovania,

- či s prihliadnutím na fakt, že u (bol v čase vyhlásenia rozsudku krajského súdu ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky) sú medze prípustnej kritiky vytýčené menej prísne ako u bežného človeka, je namieste priznanie náhrady nemajetkovej ujmy,

4. bez akejkoľvek podpory dokazovania ujmy v profesionálnom živote (opätovne) skonštatoval, že je potrebné priznať náhradu nemajetkovej ujmy v sume 1 000 000 Sk,

5. nevyhodnotil vplyv skutočnosti, že sťažovateľka uverejnila vysvetľujúci článok, v ktorom osvetlila pozadie prípadu popísaného v namietanom článku, na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy,

6. sa nezaoberá otázkou neodôvodnenej absencie obrany reagovať na uverejnenú kritiku.

Ústavný súd vo svojom náleze č. k. I. ÚS 408/2010-87 zo 16. júna 2011 (ďalej aj „zrušujúci nález ústavného súdu“), ktorým zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 6 Co 392/2007 z 23. marca 2009 v časti priznania nemajetkovej ujmy, okrem iného uviedol:

«V uvedenom prípade je odôvodnenie rozsudku krajského súdu z 23. marca 2009 týkajúce sa priznania nemajetkovej ujmy navrhovateľovi prima facie arbitrárne a zjavne neodôvodnené (in abstracto), neprimerane prísne, nevyvážené, nezohľadňujúce argumenty sťažovateľa ani okolnosti predmetnej veci (in concreto). Podľa názoru ústavného súdu namietanie porušenia (aj) základného práva na súdnu ochranu je v demokratickej spoločnosti natoľko závažné, že pri jeho interpretácii neprichádza do úvahy zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca popretie. V okolnostiach danej veci arbitrárnosť namietaného rozsudku krajského súdu v časti o priznaní nemajetkovej ujmy navrhovateľovi ústavný súd posúdil v súvislosti s tým, čo bolo v hre medzi účastníkmi súdneho konania, aké dôkazy účastníci v tomto smere predložili a samotnými závermi (ich nenáležitým vyhodnotením zo strany krajského súdu. Krajský súd napríklad v súvislosti s výškou priznanej nemajetkovej ujmy nijako nezohľadnil a ani nevyhodnotil fakt,

že navrhovateľ v priebehu odvolacieho konania zobral sčasti návrh späť (čo krajský súd pripustil, pozn.), pričom okresný súd priznal tú istú sumu (1 000 000 Sk) z titulu nemajetkovej ujmy aj v spojitosti s touto časťou pôvodného návrhu.

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti uviedol (I. ÚS 243/07), že „všeobecný súd by nemal byť vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení nekoherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širokú právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. V prípade, keď sú právne závery v extrémnom rozpore s vykázanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba také rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy...“.

Podľa ústavného súdu podstatným v okolnostiach danej veci bolo prihliadnuť na skutočnosť, že navrhovateľ ako osoba verejne známa zastávajúca funkciu sudcu najvyššieho súdu má medze prípustnej kritiky vytyčené menej prísne, a taktiež na to, že účelom uvedeného článku bolo prispieť k verejnej diskusii o veciach verejného záujmu, a nie poškodenie dobrého mena navrhovateľa alebo kritika nestrannosti a nezávislosti súdnictva. V danom prípade bol uvedený článok príspevkom do verejnej diskusie o stave súdnictva, konkrétne o morálnej spôsobilosti sudcov pôsobiacich v období neslobody súdiť v súčasnosti, v prípade, ak súdili osoby za prejavy ich viery na základe vtedy platných zákonov, ktoré však odporovali a popierali v súčasnosti už v spoločnosti plne rešpektované základné ľudské práva a slobody. O miernosti tónu uvedeného článku svedčí aj cieľ tohto článku, ktorým je získanie morálneho zadosťučinenia spoločnosti formou ospravedlnenia sa týchto sudcov, nie ich odstúpenie či odvolanie. V tejto súvislosti krajský súd nedal presvedčivú odpoveď ani na otázku, či v okolnostiach danej veci predmetom posudzovaného článku bola kritika osoby sudcu, alebo išlo o kritiku súdneho rozhodovania (rozhodnutia), ktoré rozlišovanie má pri ochrane osobnosti a prípadnom priznaní nemajetkovej ujmy nepochybne právny význam.

Nedostatočným sa podľa ústavného súdu javí aj odôvodnenie závažnosti navrhovateľovi spôsobenej ujmy v rozsudku z 23. marca 2009, ktoré krajský súd založil na

výpovediach rodiny, priateľov a spolupracovníkov navrhovateľa. V tejto súvislosti krajský súd nezohľadnil fakt, že v článku vyslovená kritika sa týkala síce osobnej morálnej spôsobilosti navrhovateľa, avšak hodnotenej v súvislosti s jeho profesionálnou činnosťou, a spôsobená závažná ujma na cti a dôstojnosti navrhovateľa by sa s ohľadom na sumu priznanej nemajetkovej ujmy mala odraziť aj na jeho profesionálnej kariére. Navrhovateľ sa v období krátkom po vydaní uvedeného článku stal ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky a neskôr kontinuálne predsedom najvyššieho súdu. Uvedený všeobecne známy kariérny, resp. profesionálny postup navrhovateľa narušenie jeho odbornej povesti, príp. jeho postavenia a uplatnenia v spoločnosti v značnej miere nesignalizuje.

Zohľadnená pri rozhodovaní o priznaní nemajetkovej ujmy mala byť aj skutočnosť, že sťažovateľ následne v tom istom denníku uverejnil články vysvetľujúce pozadie prípadu, ktorý bol dôvodom, pre ktorý bol navrhovateľ v uvedenom článku sťažovateľom menovaný. Tvrdenie sťažovateľa v článku tak síce neskôr, ale predsa dostalo určitý faktografický základ, ktorý tomu istému okruhu čitateľov dával možnosť vytvoriť si o prijatých hodnotových súdoch vlastný záver.

V neposlednom rade ústavný súd dodáva, že navrhovateľ ako sudca nebol voči skutočnostiam uvedeným v posudzovanom článku celkom bezbranný. Disponoval pomerne širokou paletou prostriedkov, ako reagovať na zverejnenú kritiku jeho osoby, čo – predovšetkým v zastávaných verejných funkciách (či už ako predseda najvyššieho súdu, minister spravodlivosti Slovenskej republiky alebo predseda Súdnej rady Slovenskej republiky) – v nie malom rozsahu aj využíval (prostredníctvom médií, profesionálneho servisu cez tlačových hovorcov a pod.). Ústavný súd v okolnostiach danej veci generálne predostiera, že v súdnych sporoch, v ktorých sa sudca domáha ochrany osobnosti, a o to viac značných finančných náhrad, vzniká legitímny problém „sudca súdi sudcu“ so zvýšeným rizikom možného korporatívneho správania sa predstaviteľov súdnej moci, čo pri opakovane pochybných či nedostatočne vyargumentovaných záveroch môže ohroziť legitimitu celého sudcovského stavu;

Podľa ústavného súdu s ohľadom na uvedené bude potrebné, aby krajský súd opätovne s prihliadnutím na uvedené závery preskúmal a zvážil z pohľadu ich nevyhnutnosti rozsah opatrení prijatých pre účely obmedzenia slobody prejavu sťažovateľa a satisfakcie navrhovateľa, t. j. opätovne zvážil otázku, či v okolnostiach danej veci je potrebné

navrhovateľovi priznať nemajetkovú ujmu, a pokiaľ by dospel k pozitívnemu záveru o nej, aby prehodnotil s prihliadnutím na všetky okolnosti tohto prípadu jej rozsah. V takomto prípade ale musí krajský (všeobecný) súd v odôvodnení rozhodnutia presvedčivým a ústavne konformným spôsobom vyvrátiť všetky ústavným súdom nastolené pochybnosti a výhrady uvedené v tomto rozhodnutí.»

Krajský súd v odôvodnení rozsudku sp. zn. 3 Co 334/2011 z 1. decembra 2011 okrem iného uviedol:

«Odvolací súd aj v intenciách nálezu ústavného súdu skúmal, či navrhovateľovi porušením jeho osobnostných práv došlo k takej intenzite porušenia, že mu vznikol nárok aj na materiálnu ujmu.

Ústavný súd v náleze konštatoval, že použitie ináč pravdivého výroku v celkovom kontexte článku malo jednoznačne priamy vplyv na spochybnenie dôvodu odsúdenia kňaza [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] uvedeného v článku (z celkového kontextu článku vyplýva, že kňaz bol navrhovateľom odsúdený za prejav viery), a tým vytvorilo predpoklad na prijatie hodnotového úsudku týkajúceho sa spochybnenia morálnej spôsobilosti navrhovateľa zastávať funkciu sudcu v súčasnosti...

Pokiaľ ide o priznanú nemajetkovú ujmu v peniazoch – materiálnej satisfakcie odvolací súd zásahy, ktoré boli spôsobené navrhovateľovi uverejnením týchto článkov považuje vzhľadom na okruh osôb, u ktorých došlo k zníženiu jeho cti a dôstojnosti (a to nielen bližšej a širšej rodiny a priateľov) za tak závažné, že odôvodňujú jej priznanie...

Odvolací súd pri priznaní nemajetkovú ujmu nemohol prihliadať ani na skutočnosť, že následne sa navrhovateľ stal ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky a neskôr kontinuálne predsedom najvyššieho súdu. Články, ktoré sú predmetom tohto konania boli uverejnené 28. 2. 2005. Je všeobecne známe, že navrhovateľ sa stal ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky po voľbách, ktoré sa konali v júni 2006 (10. 7. 2006), t. j. 16 mesiacov po uverejnení článku...

Z vyššie uvedeného odvolací súd dospel jednoznačne k záveru, že išlo v daných článkoch o kritiku osoby sudcu – navrhovateľa a nie o kritiku súdneho rozhodnutia. Preto odvolací súd pri priznaní náhrady nemajetkovú ujmu prihliadal na skutočnosť, že išlo o kritiku navrhovateľa ako sudcu.

Na záver odvolací súd si dovoľí poukázať na to, že sa javí kontraproduktívne odôvodnenie rozhodnutia ústavného súdu „... Neprimerané sankcie zo strany súdov by totiž v takýchto prípadoch mohli spôsobiť odradenie šíritel'ov informácií – predovšetkým novinárov (tlače) od plnenia, resp. vykonávania ich základnej funkcie „strážneho psa“ v demokratickej spoločnosti. Na jednej strane konštatoval ústavný súd porušenie práv navrhovateľa, na druhej strane poukazuje na to, že neprimeranou sankciou by mohlo byť spôsobené zo strany súdov odradenie šíritel'ov informácií od plnenia, resp. vykonávania základnej funkcie „strážneho psa“ v demokratickej spoločnosti.

Za daných okolností, ak došlo ku konštatovaniu aj ústavným súdom, že odporca porušil svoje povinnosti pri uverejňovaní článkov, v dôsledku ktorých zasiahol do práv navrhovateľa, je potrebné konštatovať, že odporca týmito článkami (pokiaľ ide o navrhovateľa) nešíril informácie, ale udával nepravdivé tvrdenia. V takomto prípade šíritel' tlače si neplnil, resp. nevykonával funkciu „strážneho psa“ v demokratickej spoločnosti. Novinári sú povinní pri svojej práci vždy rešpektovať právne a etické princípy zákonov a ľudských práv, vrátane práva na nedotknuteľnosť súkromia a osobnosti. Právo na slobodu prejavu, ktoré zahŕňa slobodu zastávať názory, prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky, zahŕňa však aj povinnosti a zodpovednosť, čo v tomto prípade dodržané nebolo. Nie je možné sa preto stotožniť s tým, že takáto funkcia šíritel'ov (funkcia „strážneho psa“) by mala byť aj pri zverejnení nepravdivých, prípadne pravdu skresľujúcich tvrdeniach ochraňovaná tým, že sa napriek konštatovaniu vyššie, neprizná vyššia sankcia.

Iba tam, kde súd zistí porušenie tohto práva a ak intenzita jeho porušenia presahuje možnosť morálnej satisfakcie, pristupuje k materiálnej satisfakcii. V takomto prípade si má šíritel' tlače uvedomiť svoju zodpovednosť za to, že neuverejnil pravdivé informácie.

Odvolací súd preto na základe uvedeného vyššie rozsudok súdu prvého stupňa (v ostávajúcej časti) ako vecne správny podľa § 219 O. s. p. potvrdil.»

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd v reakcii na právny názor ústavného súdu vyslovený v náleze č. k. I. ÚS 408/2010-87 zo 16. júna 2011, t. j. potrebu preskúmania otázky „či v okolnostiach danej veci je potrebné navrhovateľovi priznať nemajetkovú ujmu, a pokiaľ by dospel

k pozitívnemu záveru o nej, aby prehodnotil s prihliadnutím na všetky okolnosti tohto prípadu jej rozsah“, pri posudzovaní otázky náhrady nemajetkovej ujmy v napadnutom rozsudku viac-menej zopakoval svoje predchádzajúce tvrdenia a závery, ako aj závery prvostupňového súdu v oblasti dokazovania a nenašiel dôvod na ich prehodnotenie, ako keby vychádzal z toho, že viacnásobné opakovanie rovnakých tvrdení umocní ich presvedčivosť. Podľa názoru ústavného súdu sa pri rozhodovaní o otázke náhrady, resp. výšky náhrady nemajetkovej ujmy dostatočne nevyrovnal so všetkými okolnosťami prípadu, ktoré majú pre túto vec podstatný význam.

Pokiaľ má ústavný súd posúdiť sťažovateľkou namietanú arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ide nesporne o jeho závery, v ktorých *„zo svedeckých výpovedí... je bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, že negatívny následok článkov nastal po ich prečítaní, pričom istý čas pretrvával... Krajský súd nemohol pri priznaní majetkovej ujmy prihliadnuť na skutočnosť, že následne sa navrhovateľ stal ministrom spravodlivosti... a neskôr predsedom najvyššieho súdu.“* Krajský súd neobjasňuje, prečo nemohol prihliadnuť na tieto skutočnosti, prečo sa práve v týchto úvahách nezmenil priamo o tom, že navrhovateľ v inkriminovanom období rokov 2005 – 2006 nebol mimo verejného života, ale naopak, že bol nepretržite sudcom najvyššieho súdu a predsedom jeho trestného senátu, t. j. osobou verejného záujmu (v tom zmysle neutrpel žiadnu bezprostrednú ujmu). Táto skutočnosť je pritom zrejmá z iného kontextu: *„Priznaná náhrada je primeraná i postaveniu navrhovateľa v spoločnosti – predsedu trestného senátu, bývalého predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, t. č. ministra spravodlivosti Slovenskej republiky.“*

Podľa názoru ústavného súdu napadnutý rozsudok krajského súdu od počiatku trpí argumentačným deficitom pri posudzovaní následkov zásahu do práva na ochranu osobnosti pre fyzickú osobu, ktorá je osobou verejného záujmu a ktorá musí akceptovať väčšiu mieru kritiky ako iní občania. Odôvodnenie závažnosti zásahu, resp. spôsobenej ujmy založené na výpovediach rodiny, priateľov a spolupracovníkov navrhovateľa (okrem iného sudcov, ktorí súdili v rovnakom období, na ktoré poukazuje článok – konkrétne v roku 1985 a pred týmto rokom) *«... zásahy, ktoré boli spôsobené navrhovateľovi uverejnením týchto článkov (citové problémy a narušenie vzťahov... ktoré pretrvávali obdobie dlhšie ako trištvrte roka*

a viac) považuje vzhľadom na okruh osôb, u ktorých došlo k zníženiu jeho cti a dôstojnosti (a to nielen bližšej a širšej rodiny a priateľov) za tak závažné, že odôvodňujú jej priznanie.». Krajský súd nereagoval na námietku obsiahnutú nielen v pôvodnom odvolaní sťažovateľky, ale ani v zrušujúcom náleze ústavného súdu o statuse a vzťahu tejto časti argumentácie k rozhodovaniu o náhrade nemajetkovej ujmy, t. j. na námietku, že súd „*vychádzal predovšetkým z výpovedí svedkov, ktorí mali k žalobcovi pozitívny vzťah. Viaceré výpovede žalovaný považuje... za účelové a spochybniteľné... z výpovedí svedkov, ktorí majú k žalobcovi pozitívny vzťah... Žalovaný (sťažovateľka, pozn.) má za to, že súd bez zjavného zákonného dôvodu znemožnil vypočúvať svedkov na okolnosti súvisiace s článkom zverejneným v denníku SME dňa 12. 7. 2006.*“.

Vo vzťahu k vyhodnoteniu následkov zásahu – tieto *prima facie* nesignalizujú také závažné narušenie odbornej povesti, postavenia a uplatnenia navrhovateľa v spoločnosti, ako to prezentuje krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, v ktorom pomerne jednostranne prezentuje záver o narušení vzťahov v rámci rodiny, kolegov a priateľov a o znížení cti a dôstojnosti v značnej miere. Dost' nezvyklo, až bizarne pôsobí v tejto súvislosti (aj v ďalších ďalej uvedených súvislostiach) záver, na ktorom krajský súd v napadnutom rozsudku bezpodmienečne zotrúva: „*V danej veci nebolo možné ani zohľadniť, že navrhovateľ je osoba verejne známa, ktorá zastáva funkciu predsedu najvyššieho súdu a tiež, že účelom uvedeného článku bolo prispieť k verejnej diskusii o veciach verejného záujmu a nie poškodenia dobrého mena navrhovateľa.*“ Krajský súd pritom mal a má vziať pri rozhodovaní do úvahy otázku, či navrhovateľ ako osoba verejného záujmu musí akceptovať väčšiu mieru verejnej kritiky než iní občania, na čo *stricto sensu* nedáva odpoveď, resp. presnejšie dáva vyhýbavú odpoveď.

Krajský súd nedáva presvedčivú a vyváženú odpoveď ani na otázku, či „*išlo v daných článkoch o kritiku osoby sudcu – navrhovateľa a nie o kritiku súdneho rozhodnutia*“ – a to napriek tomu, že jeho záver vyslovený v napadnutom rozsudku k tejto otázke znie práve tak, že išlo o kritiku osoby sudcu. V tejto súvislosti sa nevyhnutne vynárajú pochybnosti aj o nasledujúcej vete: „*Preto odvolací súd pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy prihliadal na skutočnosť, že išlo o kritiku navrhovateľa ako sudcu.*“

Z obsahu a štýlu rozhodnutia vyplýva, že krajský súd má zjavný problém so správnou identifikáciou a aplikáciou základných kategórií (fakty a hodnotiace úsudky, nepravdivé obvinenie, možnosť dôkazu pravdy, skutočná neoprávnenosť zásahu, hodnotenie následkov zásahu) a s ich používaním v rámci testu proporcionality, vyvažovania práva na ochranu osobnosti a práva na slobodu prejavu. Ako príklad možno uviesť tieto tvrdenia: Autorka článku vo svedeckej výpovedi „*tvrdila, že to bola vykonštruovaná kauza, čo vyplýva z dokumentov Štb, z ktorých vychádzala. Vychádzala tiež z toho, že išlo o bežný postup režimu, ak išlo o odsúdenie kňazov a nie často sa zhodoval so skutočnosťou.*“. Na druhej strane krajský súd okrem iného uvádza: „*Z obsahu trestného spisu, ktorý mal odvolací súd k dispozícii (pri skoršom rozhodnutí) vôbec nevyplývalo, že by konanie ovplyvňovala Štb.*“ V inej časti napadnutý rozsudok krajského súdu vychádza z konštatovania, že „*Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, tak ako uviedol už vo svojom skoršom rozsudku (sp. zn. 6 Co 392/2007), že je možné súhlasiť s tým, že kňaz [REDAKOVANÉ] patril do skupiny ľudí, ktorí boli sledovaní Štb (najmä ak bol tajne vysvätený za kňaza)... v júni 1985 (t. j. u kňaza [REDAKOVANÉ], pozn.) urobili domové prehliadky a našli samizdatovú, náboženskú literatúru...*“. Rozsudok Okresného súdu Poprad sp. zn. 3 T 543/1985 zo 4. februára 1986 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 To 9019/86 z 29. mája 1986 (ktoré sú preukázateľnou súčasťou judikatúry všeobecných súdov), z ktorých vychádzali tvrdenia autorky článku, ostali v napadnutom rozsudku akoby mimo pozornosti krajského súdu. Podľa názoru ústavného súdu zohľadnenie dobového faktoru posudzovanej veci a preukázateľné časové a vecné súvislosti nemali uniknúť pozornosti krajského súdu pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy.

Krajský súd opakovane tvrdí, že sa „*podrobne zaoberal všetkými predpokladmi vzniku nároku navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch*“. Podľa ústavného súdu krajský súd zjednodušene a jednostranne vyložil a aplikoval rozhodujúcu právnu úpravu, t. j. príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 13 ods. 1 až ods. 3) o práve na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Nedostatočne posúdil primeranosť aplikácie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ani nezvažoval otázku primeranosti a dostatočnosti morálnej satisfakcie, ku ktorej už došlo,

a vo svojich úvahách v rámci posudzovania otázky náhrady nemajetkovej ujmy jednoznačne preferoval satisfakčnú funkciu priznávanej sumy (ktorá je od počiatku do konca jeho úvah identická so žalobcom navrhovanou sumou). Pritom je dôležité posúdiť skutočnú neoprávnenosť zásahu do práva na ochranu osobnosti a jej intenzitu a následky tohto zásahu pre fyzickú osobu. Súd je vo svojom rozhodnutí povinný vyrovnať sa s otázkou, či rozhodnutie o peňažnej satisfakcii je argumentačne ústavne akceptovateľné (vzhľadom na identickú právnu úpravu pozri k tomu aj nálezy Ústavného súdu Českej republiky, napr. I. ÚS 1586/09 zo 6. marca 2012, III. ÚS 281/03 z 18. februára 2004), ktorý sa zaoberal vo svojich nálezoach „funkciou nemajetkovej ujmy v peniazoch pri ochrane osobnostných práv“.

Ústavný súd vo vzťahu k odôvodneniu napadnutého rozsudku krajského súdu opakovane zdôrazňuje, že aplikácia § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka vychádza z toho, že *„je povinnosťou súdu určiť výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nielen s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy, ale súčasne musí zväziť okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva. Toto posledné kritérium je určené všeobecne, aby súdu umožnilo prihliadať na najrôznejšie momenty, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby a ktoré aj takýto neoprávnený zásah ovplyvnili, resp. eventuálne aj podnietili“* (Fekete, I.: Občiansky zákonník. Komentár. Bratislava, Epos, 2009, s. 70). Krajský súd *inter alia* nepripustil ani teoretickú možnosť jeho nepriznania či preventívne pôsobenie rozhodnutia, t. j. táto otázka sa nestala predmetom jeho uvažovania. Nezohľadnil, že aj úvaha o otázke náhrady nemajetkovej ujmy môže začať od sumy 1 €, a nie od sumy 1 milión Sk. V napadnutom rozsudku krajský súd uvádza tieto úvahy: *„V danej súvislosti nie je rozhodujúce, či navrhovateľ sa domáhal ospravedlnenia alebo nie. Podaním návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sleduje fyzická osoba priznanie materiálnej satisfakcie. Pred podaním takéhoto návrhu nie je nevyhnutné uplatniť právo na poskytnutie morálnej satisfakcie. Materiálnu satisfakciu je možné priznať fyzickej osobe aj bez toho, aby sa vôbec domáhala morálnej satisfakcie. (Navrhovateľ sa v pôvodnom návrhu domáhal morálnej aj materiálnej satisfakcie, pozn.) Preto aj keď navrhovateľ v jednej časti svojho návrhu na poskytnutie morálnej satisfakcie zobral svoj návrh späť, táto skutočnosť sa*

neodrazila na tom, ako reagovali rodinní príslušníci, priatelia, kolegovia, čitateľská verejnosť na takto uverejnené články.“

V tomto kontexte ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že krajský súd nedal dostatočnú odpoveď na otázku, či predmetom posudzovaného článku bola kritika osoby sudcu alebo kritika súdneho rozhodovania v inkriminovanej dobe. Odpoveď na túto otázku zohráva podľa názoru ústavného súdu zásadnú úlohu v danej veci, pretože to znamená, že krajský súd nedostatočne (a teda nesprávne a nedôsledne) riešil otázku, ktorá je v príčinnej súvislosti s otázkou náhrady nemajetkovej ujmy a determinuje odpoveď na ňu.

Obsah napadnutého rozsudku krajského súdu, spôsob jeho argumentácie a jeho nekoherentný argumentačný štýl (porovnaj z hľadiska tejto charakteristiky aj sp. zn. II. ÚS 340/09) vzbudzuje čiastočné pochybnosti o tom, či tento súd disponuje dostatočným informačným základom relevantným pre svoje rozhodovanie v danej oblasti a schopnosťou jeho správnej aplikácie v konkrétnom prípade – predovšetkým konštantnou a významnou judikatúrou ústavného súdu a judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“), keďže prezumpcia správnosti individuálnych právnych aktov sa opiera aj o predpoklad „iura novit curia“].

Sú tu argumentačné línie, ktoré sú zreteľné v judikatúre ESLP v obdobných veciach, v tejto súvislosti možno uviesť rozhodnutie ESLP vo vzťahu k čl. 10 dohovoru Feldek v. Slovenská republika (č. 29032/95 z 12. 7. 2001) so záverom o uverejnení ospravedlnenia v piatich denníkoch a s náhradou nemajetkovej ujmy v sume 65 000 Sk (a náhrady a výdavky, ktoré mu vznikli tak na národnej úrovni, ako aj v konaní pred ESLP v sume 500 000 Sk). V odlišnom stanovisku sudcov Fischbacha a Lorenzena vo veci Feldek v. Slovenská republika, ktoré vychádza z kľúčového rozhodnutia ESLP k čl. 10 dohovoru (Handyside v. Spojené kráľovstvo, č. 5493/72 zo 7. 12. 1976), sa tiež uvádza: „*Nepochybne úlohou novinára a tlače všeobecne je povinnosť šíriť informácie a myšlienky o veciach všeobecného záujmu, ktoré môžu byť aj urážlivé, šokujúce alebo zraňujúce. Také informácie však musia dovoliť čitateľom pochopiť okolnosti alebo udalosti, o ktorých autor vyniesol hodnotiaci úsudok.*“ Okrem toho hranicou prípustnej kritiky vo vzťahu k osobe verejného záujmu a prípustnosťou určitého stupňa preháňania alebo

dokonca provokácie sa ESLP zaoberal aj v ďalších svojich rozhodnutiach (Lingens v. Rakúsko, č. 9815/82 z 8. 7. 1986; Oberschlick v. Rakúsko, I. č. 11662/85 z 23. 5. 1991 a II. č. 47/1996/666/852 z 25. 6. 1997; Prager a Oberschlick v. Rakúsko č. 15974/90 z 26. 4. 1995).

Podľa názoru ústavného súdu sa v judikatúre všeobecných súdov Slovenskej republiky v oblasti kolízie osobnostných práv ústavných činiteľov a základného práva na slobodu prejavu (slobody tlače) ujala argumentácia i nežiaduca prax, ktorá preferuje a odôvodňuje z hľadiska výšky priznanej sumy nemajetkovej ujmy skôr „čo najvyššie“, „maximálne“ sumy náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pritom judikatúra všeobecných súdov aj dostupné komentáre Občianskeho zákonníka v súvislosti s priznávaním nemajetkovej ujmy sú založené na individuálnom posudzovaní každého jednotlivého prípadu (pozri napr. Kol.: Občiansky zákonník I. Veľké komentáre. Praha. Nakladateľstvo C. H. Beck, 2015, s. 82 – 94; Horváth, E. – Budinská, L.: Judikatúra. Ochrana osobnosti a náhrada nemajetkovej ujmy. Bratislava, IURIS LIBRI, spol. s r. o., 2013).

Ústavný súd pri preskúmaní rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 171/2005 z 27. apríla 2006, v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 261/06 o „prisúdenie“ sumy 3 milióny Sk, posudzoval námietku sťažovateľa, v ktorej tento odvodzuje svoje nároky aj od toho, že občianskoprávna ochrana osobnosti „*môže byť... v súčasných podmienkach v určitých prípadoch účinná len vtedy, ak aj výška plnenia bude odstraňujúcim účinkom pôsobiť preventívne ako na rušiteľa, tak na všetkých ostatných*“, odvolávajúc sa na rozhodnutie nemeckého Spolkového súdneho dvora (Bundesgerichtshof, preto BGH z 5. 12. 1995 – VI ZR 332/94, BGH z 12. 12. 1994 – VI ZR 223/94). Podľa názoru ústavného súdu neprimerane, pretože právna veta z citovaného rozhodnutia v slovenskom preklade presne znie: „*Pri posudzovaní finančného odškodnenia, ktoré sa má zaplatiť v prípade závažného poškodenia osobnostného práva (schwere Verletzung des Persönlichkeitsrechts), osobitný význam prislúcha myšlienke prevencie.*“ (pozri rozhodnutie BGH z 15. 11. 1994 – VI ZR 56/94, ktoré predchádza už citované rozhodnutia Spolkového súdneho dvora). Ide o známy príklad s citátom vytrhnutým z kontextu (prípád

monackej princeznej [REDAKOVANÉ] pred súdmi v Spolkovej republike Nemecko), ako aj neskôr pred ESLP (Hannover v. Nemecko III. č. 8772/10 z 19. 9. 2013), ktorý sa však týka úplne iného zásahu do súkromia „*public figure*“ (verejnej osobnosti); osobitné objasnenie by si preto vyžadovala účelovo použitá myšlienka „preventívneho pôsobenia“ rozhodnutia tohto súdu. Je príkladom často používanej argumentácie v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov označovanej ako „*argumentum ad verecundiam*“, ktorá sa odvoláva na právny názor authority, ktorý netreba osobitne dokazovať alebo dokumentovať, a ktorú každý považuje za samozrejmu. Jej účelové použitie a prispôsobenie môže z nej urobiť zavádzajúcu argumentáciu spochybňujúcu „*fair trial*“. Aj ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti na takúto prax poukázal vo veci sp. zn. PL. ÚS 29/05.

Ústavný súd konštatuje, že aj napadnutý rozsudok krajského súdu č. k. 3 Co 334/2011-534 z 1. decembra 2011, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa č. k. 19 C 139/2005-103 z 18. júna 2007 v časti náhrady nemajetkovej ujmy, je arbitrárny a nepresvedčivý. Krajský súd sa v napadnutom rozsudku opiera o to, že článok obsahuje „*nepravdivé tvrdenia o navrhovateľovi*“; opätovne poukazuje na to, že „*vo vzťahu k navrhovateľovi hodnotiaci úsudok nevychádzal z pravdivo podaných východísk, resp. v článku preň nebol poskytnutý dostatočný faktografický základ. ... Pre vyslovenie v článku uvedeného hodnotového úsudku vo vzťahu k navrhovateľovi neexistovala dostatočná základňa odôvodňujúca jeho dostatočnosť...*“. Krajský súd nedostatočne rozlíšil, resp. skôr okrajovo sa zaoberal faktami a hodnotiacimi úsudkami a ich vyhodnotením v danej veci.

Pritom ESLP vo svojej judikatúre pri posudzovaní limitov slobody prejavu starostlivo rozlišuje medzi faktami a hodnotiacimi úsudkami. Existenciu faktov možno preukázať, zatiaľ čo otázka pravdivosti hodnotiacich úsudkov nepripúšťa dôkazy (opätovne aj Feldek v. Slovenská republika, citovaný rozsudok z 12. 7. 2001). Aj keď hodnotiaci úsudok vzhľadom na svoj subjektívny charakter vylučuje dôkaz pravdy, musí vychádzať z dostatočného faktického základu (Jerusalem v. Rakúsko, rozsudok z 27. 2. 2001). Z uvedeného vyplýva, že ak v konkrétnom prípade sú z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti posudzované hodnotiace úsudky, tak je ochrana výrokov takéhoto charakteru z hľadiska

slobody prejavu s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu intenzívnejšia ako v prípade uverejnenia faktov (skutkových tvrdení), ktoré sa môžu ukázať neskôr ako nepravdivé. Z tohto hľadiska mal aj krajský súd dôslednejšie vyhodnotiť vzťah titulku „*Sudcovia, čo súdili za prejavy viery, sa neospravedlnili*“ k obsahu inkriminovaného článku.

Klasifikácia prejavu ako faktu alebo hodnotiaceho úsudku je vecou posúdenia príslušných orgánov, predovšetkým všeobecných súdov (Prager and Oberschlick, už citovaný rozsudok, bod 36). Všeobecne aplikovateľné kritérium na klasifikáciu výrokov na fakty a hodnotiace úsudky neexistuje, avšak vo veci Andreescu proti Rumunsku (rozsudok z 8. 6. 2010, body 94 až 96) EŠLP konštatoval, že svoju úlohu zohrávajú aj okolnosti, že pôvodca výroku neprezentuje určité skutočnosti ako istoty, ale vyjadruje len pochybnosti či podozrenie, a že jeho snahou je v dobrej viere informovať verejnosť o veci všeobecného záujmu (m. m. IV. ÚS 472/2012). Ústavný súd vo veci sp. zn. PL. ÚS 12/09 uviedol, že skutkové tvrdenia sú také vyjadrenia, ktoré možno podrobiť testu pravdivosti (obdobne Ústavný súd Českej republiky vo veci sp. zn. I. ÚS 453/03, alebo Spolkový ústavný súd SRN vo veci BVerfG 90, 241, 247). Hodnotiace úsudky sú potom všetky ostatné tvrdenia. Ak nemožno skutkové tvrdenia oddeliť od hodnotiacich úsudkov, je potrebné na ne nazerať ako na hodnotiace úsudky, keďže tie poskytujú širšiu mieru ochrany slobody prejavu (BVerfG 85, 1, 15 ff. BVerfG 90, 1, 15).

Prístup EŠLP k posudzovaniu právnych sporov, ktorých predmetom je konflikt medzi slobodou prejavu a právom na ochranu súkromia, konštantne uplatňuje vo svojej judikatúre aj ústavný súd (napr. sp. zn. II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, II. ÚS 340/09, IV. ÚS 362/09, IV. ÚS 302/2010), a preto sa vzťahuje aj na vec sťažovateľky. Jeho absenciu, resp. nedôsledné zohľadnenie, ústavný súd považuje za najzávažnejší nedostatok argumentácie v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu.

Ústavný súd ďalej pripomína, že vo veci sp. zn. II. ÚS 340/09 k otázke vzťahu medzi titulkom a obsahom článku okrem iného uviedol, že účelom titulku článku uverejneného v printových médiách je upútať a zaujať čitateľa tak, aby si článok prečítal a až na tomto

základe si osvojil tlačou ponúkané informácie a urobil si o nich vlastný úsudok. Preto treba aj v konaní o ochrane osobnosti vo všeobecnosti akceptovať a tolerovať, že sa v titulku objavujú expresívnejšie, provokujúce či zveličujúce vyjadrovacie prostriedky. Ústavný súd zároveň v označenej veci zdôraznil, že všeobecný súd rozhodujúci v konaní o ochrane osobnosti musí zohľadniť organickú väzbu medzi titulkom určitého článku a jeho vecným obsahom. Pri „izolovanom“ posudzovaní by totiž väčšinu titulkov uverejňovaných v tlači bolo potrebné kvalifikovať ako skutkové tvrdenia, hoci skutočným zámerom ich autorov je len prostredníctvom titulkov upútať pozornosť čitateľov na článok, ktorý poskytuje informácie vo forme hodnotiacich úsudkov. Zároveň platí, že bez dostatočného zohľadnenia organickej väzby medzi titulkom určitého článku a jeho vecným obsahom spravidla nemožno dôjsť hodnoverne k záveru, či v ňom obsiahnuté tvrdenie je pravdivé alebo naopak, nepravdivé.

Súhrnné, prehľadné a jasné stanovisko k otázkam, ktoré boli a stále sú predmetom konania krajského súdu, obsahuje nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 184/2015-66 z 11. novembra 2015, ako aj uznesenie č. k. II. ÚS 191/2015-24 z 26. marca 2015 vo veci namietaného porušenia slobody prejavu.

Ústavný súd konštatuje, že krajský súd v napadnutom rozsudku č. k. 3 Co 334/2011-534 z 1. decembra 2011 v konečnom dôsledku nerešpektoval právny názor ústavného súdu, ktorý bol dostatočne jasne vyslovený v predchádzajúcom náleze v tejto veci č. k. I. ÚS 408/2010-87 zo 16. júna 2011. Napadnutý rozsudok krajského súdu podľa názoru ústavného súdu zostáva v časti náhrady nemajetkovej ujmy z už uvedených dôvodov arbitrárny a nepresvedčivý. V nadväznosti na toto konštatovanie ústavný súd rozhodol, že krajský súd rozsudkom č. k. 3 Co 334/2011-534 z 1. decembra 2011 porušil základné práva sťažovateľky zaručené v čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy (výrok 1 nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou. Ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd rozhodol o tom, že napadnutým rozsudkom krajského súdu boli porušené základné práva sťažovateľky, rozhodol zároveň aj o zrušení rozsudku krajského súdu vo veci sp. zn. 3 Co 334/2011 z 1. decembra 2011 a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd bude po vrátení veci na ďalšie konanie viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie. Rovnako tak podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'účinenie.

Sťažovateľka požadovala priznanie primeraného finančného zadost'účinenia v sume 35 000 €, pretože „uložením... povinnosti ([redacted] zaplatiť 33 193,92 €, pozn.)

zasiahol Krajský súd v Bratislave zásadným spôsobom do práv na slobodu prejavu a práva na majetok. Podstatnou okolnosťou v posudzovanom prípade je aj skutočnosť, že Súd Konečným rozsudkom nerešpektoval predchádzajúci nález Ústavného súdu vo veci I. ÚS 408/2010. Sťažovateľ bol takto postupom Súdu sklamaný v dôvere v platné právo a jeho reálnu vymožitelnosť s ohľadom na ochranu jeho subjektívnych práv.

Nerešpektovanie rozhodnutí Ústavného súdu týkajúcich sa základných práv zo strany všeobecných súdov nemôže byť v demokratickej spoločnosti akceptované. Tak ako v predmetnej veci poukázal vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí Ústavný súd postup všeobecných súdov s ohľadom na funkcie vykonávané [REDAKOVANÉ] nesie znaky korporativizmu v rámci sudcovského stavu, ktorý nie je zlučiteľný s princípom právneho štátu. Ak sudcovia súdia sudcu, musí byť ich postup ešte oveľa obozretnejší ako v iných prípadoch, aby ani v teoretickej rovine nemohlo vzniknúť podozrenie z osobitného zaobchádzania s nárokmi uplatnenými kolegom, v posudzovanom prípade dokonca osobou stojacou na čele justície. Ak Súd v takomto prípade nerešpektuje rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sú pochybnosti o spravodlivosti procesu s ohľadom na rovnosť strán zásadného charakteru. Sťažovateľ pripomína, že v súlade s ustanovením § 116 ods. 2 písm. f) v spojení s ustanovením § 120 ods. 2 písm. a) zákona č. 385/2000 Z. z. by [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] v čase keď vykonával funkciu ministra spravodlivosti mohol dokonca pre nerešpektovanie nálezů Ústavného súdu podať voči konajúcim sudcom návrh na disciplinárne konanie. V takejto skutkovej a právnej situácii je absolútne negovaná dôvera v právo a rovnosť strán v civilnom procese. Konečné rozhodnutie Súdu nikdy nemôže byť takto presvedčivé a budiť dojem zabezpečenia spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov sťažovateľa, resp. vychovávať verejnosť k zachovávaniu zákonov, čestnému plneniu povinností a na úcte k právam iných osôb.

Za takýto zásah je podľa názoru sťažovateľa dôvodné žiadať aj finančné zadosťučinenie, pričom za primeranú čiastku považuje sťažovateľ 35.000 EUR.“.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04). Priznanie

primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je už možné napraviť, a to napríklad zrušením protiústavného rozhodnutia či opatrenia, prípadne uvedením do pôvodného stavu (napr. I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02). V posudzovanom prípade možno porušenie označených základných práv sťažovateľky podľa názoru ústavného súdu v plnej miere kompenzovať zrušením rozsudku krajského súdu a vrátením veci na ďalšie konanie. Ústavný súd preto tomuto návrhu sťažovateľky nevyhovel (bod 3 tohto nálezu).

Podľa zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľka v žiadnom štádiu konania o tejto sťažnosti, v žiadnom doplnení sťažnosti, resp. vyjadrení sťažnosti nešpecifikovala svoju požiadavku (len vo všeobecnosti uvedenú v pôvodnom petite sťažnosti) a ani nevyčíslila trovy konania. Vzhľadom na uvedené ústavný súd o trovách konania sťažovateľky rozhodol, že sťažovateľke nepriznáva trovy konania tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2016